

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Omul nou

Conceptul de „om nou” a fost vehiculat de multe ori de-a lungul istoriei, fiecare epocă, regim politic sau concepție filosofică trasând propriile limite în ceea ce privește definirea acestui concept. În creștinism acest concept primește o nouă valoare și o puternică conotație liturgică. Omul cel vechi este îngropat în apele Botezului: „Cunoscând aceasta, că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, ca să se nimicească trupul păcatului, pentru a nu mai fi robi ai păcatului” (Romani 6, 6), iar omul nou renaște la o viață nouă: „Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi într-o înnoirea vieții” (Romani 6, 4).

Așadar, Botezul generează omul nou, renăscut la o viață nouă prin spălarea sacră de la Botez. Cu acest prilej are loc un eveniment, o transformare radicală, analogă celei care se adevărește în legătură cu darurile sfințite din cadrul Sfintei Liturghii. Este vorba de un realism absolut, existențial: omul este schimbat prin Sfintele Taine, este perfecționat în profunzime tocmai de întâlnirea personală cu Hristos în Biserică. În acest sens este grăitor exemplul creștinilor din Biserica primară, unde creștinul își conforma întreaga viață cu realismul sacramental. Tainele sunt adevărata realitate, începutul unei noi creații. Atunci când Sfântul Ignatie al Antiohiei (†107) este pe punctul de a fi devorat de fiare, în arena din Roma, își aseamănă sacrificiul cu cel euharistic. El scrie creștinilor din Roma care doresc să-l scape de la chinuri: „Lăsați-mă să fiu mâncare fiarelor, prin care pot dobândi pe Dumnezeu. Sunt grâu a lui Dumnezeu și sunt măcinat de dinții fiarelor, ca să fiu găsit pâine curată a lui Hristos” (Epistola către Romani 4, 1).

Cu toată neputința sa, omul cel nou este chemat să devină Dumnezeu după har. Acesta este limita omu-

lui nou. În acest sens Sfântul Nicolae Cabasila scrie: „Țărâna nu mai este țărână: primind forma regească devine însuși trupul regelui” (*Viața în Hristos*). Aici se arată negrăita iubire a lui Dumnezeu față de făptura Sa, care prin Întrupare, readuce creația decăzută prin păcat, la gloria originilor sale, vindecând-o și reînnoind-o și făcând din ea un loc în care să locuiască. Fără Întrupare omului îi era imposibil să se îndumnezeiască, deoarece Dumnezeu rămânea de neajuns în plinătatea esenței Sale. Nici măcar îngerii nu puteau avea acces la misterul său intim. Întruparea elimină orice distanță, umple orice groapă care continuă să separe omul de Dumnezeu din punct de vedere ontologic. Astfel, pământul devine cer, omul poate locui cu Dumnezeu și, recăpătându-și îndrăzneala, este în măsură să se alăture îngerilor în cântarea de doxologie. În fond, dimensiunea doxologică este expresia cea mai înaltă care arată în om nouitatea darului lui Dumnezeu.

Omul nou este chemat să privească Liturghia pentru a înțelege viața, Liturghia fiind ochiul cel nou și adevărat a lui Dumnezeu cu care trebuie privită viața. Dar nu numai întreaga persoană este implicată în Liturghie ci și întreaga comunitate care celebrează jertfa euharistică. Persoana umană este convocată, chemată și întrunită în Trupul lui Hristos, adică în Biserică, unde fiecare este respectat și cinstit în mod egal, fără deosebire de avere sau stare socială. Dar Trupul Domnului nu este alcătuit doar din cei care, în mod vizibil, participă la Liturghie. Liturghia convoacă întregul Trup a lui Hristos în mod mistic, după prototipul adunării care este convocată în Ierusalimul ceresc pentru a cânta „Aliluia”, înaintea tronului Mielului (cf. Apocalipsa 19, 1-7). Așadar, Liturghia este o imitare a Ierusalimului ceresc, icoanele sunt simbolul prezenței reale ai celor zugrăviți pe ele, la care se adaugă defuncții și cei îndepărtați de Biserică, pentru care se fac mijlociri în slujba Liturghiei. Așadar, există o dimensiune spațială a Liturghiei, care constituie fizica omului nou.

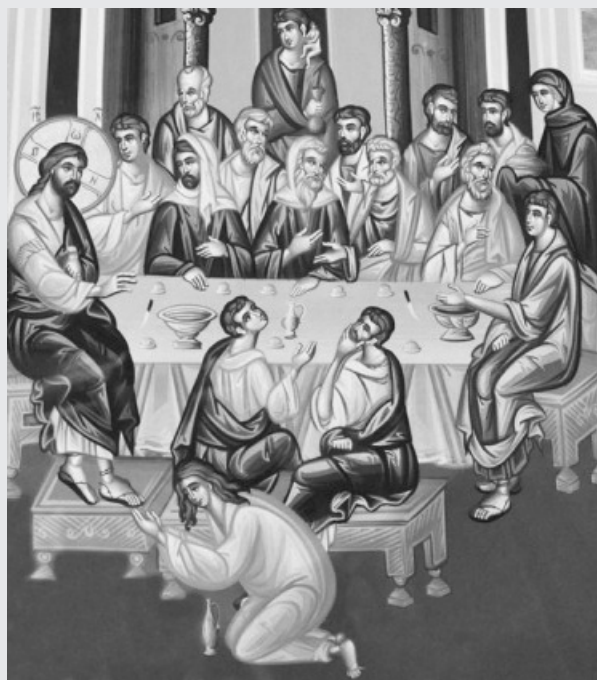
Continuare în pagina 5
Ierom. Nicolae M. TANG

Din sumar

- ◆ Roi de cruciați
pagina 4, Prof. Amalia Stana
- ◆ Știri
pagina 6

Iertarea greșelilor

Duminica a XI-a după Rusalii - Pilda datornicului nemilostiv

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Asemănatu-s-a împărăția cerurilor omului împărat care a voit să se socotească cu slugile sale. Și, începând să se socotească cu ele, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți. Dar neavând el cu ce să plătească, stăpânul său a poruncit să fie vândut el și femeia și copiii și pe toate câte le are, ca să se plătească. Deci, căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicând: Doamne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti ție tot. Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria. Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma zicând: Plătește-mi ce ești dator. Deci, căzând cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicând: Îngăduiește-mă și îți voi plăti. Iar el nu voia, ci, mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria. Iar celelalte slugi, văzând deci cele petrecute, s-au întristat foarte și, venind, au spus stăpânului toate cele întâmplate. Atunci, chemându-l stăpânul său îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de

cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine? Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinitorilor, până ce-i va plăti toată datoria. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta - fiecare fratelui său - din inimile voastre.” (Matei 18, 23-35)

O minunată pildă ne înfățișează pericopa evanghelică a acestei duminici. O pildă care în înțelesul ei adânc ne privește pe fiecare în parte, pentru că noi, cu toții ne regăsim într-o măsură mai mică sau mai mare, în situația unui datornic față de Dumnezeu, având de dat seamă pentru cele ce am lucrat în această viață.

Stăpânul care își face socoteala cu slugile sale este Dumnezeu. Iar socoteala este judecata. Și cu toții vom da această socoteală, fie că suntem bogați, fie că suntem săraci, fie că suntem tineri, sau că suntem bătrâni, fie că avem o situație socială mai privilegiată, fie că nu, cu toții va trebui să dăm seama de faptele noastre, de cuvintele noastre (Matei 12, 26-37), de ceea ce auzim (Ieșire 23, 1) și de cele ce gândim (I Corinteni 4, 5). Și această judecată o face Dumnezeu cu slugile Sale, nu pentru că nu ar cunoaște toate ale noastre, ci pentru a ne face conștienți de datoriile noastre pe care le avem față de El și astfel să devenim mai buni și să ne asemănăm bunătății Sale.

În fața stăpânului este adusă o slugă care avea o datorie imensă, 10.000 de talanți, adică sute de tone de aur, o datorie care nu avea cum să fie plătită. Așa este datoria noastră în fața lui Dumnezeu; atât de mare este mulțimea păcatelor noastre și atât de greu este răspunsul pe care fiecare de noi avem de dat lui

Dumnezeu. Cine ar putea plăti lui Dumnezeu preț de răscumpărare? se întrebă psalmistul (Psalmul 48, 7). Chiar dacă a poruncit să îl vândă pe datornic, stăpânul tot nu și-ar fi putut acoperi paguba. Dar a poruncit să fie vândut nu pentru a-și recupera pierderea, ci pentru a-l îndemna pe datornic la rugăciune și la a avea mereu în minte bunătatea stăpânului față de păcatele sale cele multe, ca aceasta să-i slujească drept pildă de urmat pentru relația sa cu ceilalți semeni ai săi. Și iată că, rugându-se, stăpânul nu numai că-l păsuiește, deși știa că nici timpul nu ar fi putut recupera paguba, ci chiar îi iartă datoria. Să învățăm deci puterea rugăciunii! Să ia aminte mai ales cei leneși la rugăciune! Să ia aminte cei ce spun: eu sunt atât de păcătos că nu mă mai ascultă Dumnezeu. Cei ce spun așa, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, „sunt cuprinși de o frică ce vine din iad și duce la iad”. Să ne apropiem de Dumnezeu cu rugăciune; să nu deznădăjduim chiar dacă suntem căzuți în adâncul păcatelor, să nu ne rușinăm de Cel ce dorește mântuirea noastră; să ne rușinăm atunci când săvârșim păcatul, nu de leacul ce ne aduce sănătatea sufletească. Atât de ușor este acest leac, care deschide ușa milostivirii dumnezeiești.

Ceea ce urmează ne umple de revoltă față de purtarea lipsită de omenie a celui ce i s-a iertat atât de mult

și el nu vrea să ierte o datorie atât de mică a unui semen de-al său, care îi datora 100 de dinari, plata unui muncitor pe un an. O sumă care dacă era păsuț, datornicul o putea plăti. Atât de mare este diferența dintre păcatele noastre față de Dumnezeu și ceea ce greșim noi între noi, oamenii. Nici bine nu i se uscaseră lacrimile datornicului cu 10.000 de talanți și încă îi răsuna în urechi cuvintele de iertare ale stăpânului, când el îl sugruma pe tovarășul său pentru a-i achita datoria; și chiar mai mult l-a aruncat la închisoare. Dar să nu ne grăbim a-l judeca pe acest datornic nemilostiv, ci să ne uităm bine la noi înșine, căci așa cum am zis la început, această pildă se referă la fiecare dintre noi. Cât de mult ne iartă nouă Dumnezeu și cât de multă încredere ne oferă Dumnezeu atunci când El ne iartă! Dumnezeu ne crede pe cuvânt atunci când noi făgăduim lepădarea noastră de păcat, deși știe că noi, ca oameni iarăși vom cădea. Ne oferă iertarea cu toată dragostea Sa și nu ține minte răul nostru. Însă noi cât de greu iertăm sau nu vrem să iertăm semenilor noștri o mică jignire, o mică greșală față de noi.

Prin această pildă, Mântuitorul lărgeste înțelesul cuvintelor din rugăciunea *Tatăl nostru*: „și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri”. Zilnic rostim această rugăciune, dar oare dacă noi nu iertăm, această cerere este o binecuvântare sau o osândire a noastră? Deși ni se iartă mult, noi nu iertăm deloc, sau foarte puțin și totuși avem nerușinarea de a fi iertați de Dumnezeu la nesfârșit, ca și cum El nu ar cunoaște fățarnicia și răutatea noastră.

Iertarea este fiica cea mai mare a dragostei. Cine iubește iartă. Cine nu poate ierta, acela nu iubește. Cine nu poate iubi pe oameni, nu poate iubi nici pe Dumnezeu (I Ioan, 4, 20). Fără iertare nu putem trăi în societate. Într-o familie, într-un birou, într-o fabrică, într-o parohie sau mănăstire nu se poate înfăptui nimic dacă există vrajbă, dezbinare sau ceartă. O astfel de viață este un chin, un iad. Sunt familii în care soții ne urăsc și nu vorbesc cu zilele; sunt rude care din cauza unor intrigi sau vorbe nepotrivite rostite cândva au întrerupt orice comunicare, s-au certat și în loc să caute împăcarea, au tăcut și unii și alții și astfel supărarea și dușmănia s-au învechit și foarte greu le vine să se împăce.

Omenește vorbind, mai ușor este a te răzbuna și a lovi și a-ți face o oarecare dreptate cu orice preț. Dar a te răzbuna și a lovi înseamnă slăbiciune și neputința de a-ți stăpâni instinctele josnice ale firii omenești. A te stăpâni și a ierta reprezintă o dovadă că întru tine locuiește Duhul lui Dumnezeu, Care este Duh de pace. De asemenea, acolo unde este ură și dușmănie, acolo

nu este Duhul lui Dumnezeu; acolo unde nu este iertare harul lui Dumnezeu ne părăsește. Iată următoarea istorisire din viața Sf. Mucenic Nichifor († 9 febr.) ne stă spre adevărarea celor spuse. Când a fost prins și dus spre cercetare Sf. Muc. Nichifor, împreună cu el a fost dus și preotul Saprichie, cu care era certat. Cu o noapte înainte de ziua judecării, Sf. Nichifor se apropie de Saprichie cerând iertare preotului, pentru că iată aveau să fie uciși pentru credința lor în Hristos și să se poată înfățișa curați înaintea Mântuitorului. Dar preotul Saprichie s-a lăsat biruit de răutatea inimii și a vrut nicidecum să îl ierte. A doua zi au fost scoși din temniță și duși în fața ighemonului, iar Saprichie, văzând chinurile ce îi stau în față, de frică s-a lepădat de Hristos, iar Sf. Nichifor, primind cu bărbăție chinurile, prin mucenicie a intrat în bucuria Domnului Său. Călăul l-a întrebat apoi pe Saprichie de ce nu s-a lepădat de Hristos înainte de fi închis în temniță? Iar acela i-a răspuns că în acea noapte în care Nichifor i-a cerut iertare se el nu a dorit să se împăce cu el, atunci harul lui Dumnezeu l-a părăsit și astfel, rămând gol, a căzut în lepădare. Nimic nu e mai jalnic decât un suflet care nu poate ierta pe fratele său nici măcar în cele mai grele clipe din viață.

Revenind la pildă, văzând cele ce s-au întâmplat cu tovarășul lor, celelalte slugi au înștiințat pe stăpân despre purtarea lipsită de omenie a datornicului, iar stăpânul cu cuvinte pline de mânie a poruncit să fie aruncat în temniță iar toate ale sale să fie date spre robire până ce va plăti întreaga datorie. Părinții Bisericii arată că femeia aceasta, a datornicului este trupul omului. Adică, pe lângă sufletul care este închis, lipsit de harul lui Dumnezeu, și trupul se dă bolilor, necazurilor, încercărilor. Copii sunt strădaniile noastre de a face ceva pe pământ, să se vadă rod, nu se pot realiza, sau se fac cu multă durere. Neiertarea este un păcat îndoit: pentru că nu se iartă de către Dumnezeu și pentru că datoriile odată iertate, pentru neîmpăcare iarăși se înnoiesc.

Știind toate acestea și scriind în inima noastră cuvintele acestei pilde biblice, să ne aducem mereu aminte de păcatele noastre de care avem de dat seama în fața lui Dumnezeu și ușor vom domoli mânia noastră, ușor ne vom apleca spre iertare. De aceea înainte de toate să gândim a ne curăți de mânie și a ierta vrăjmașilor noștri, știind că nici rugăciunea, nici milostenia, nici postul, nici împărtășirea cu Sfintele Taine, nici altceva nu ne va putea mântui în ziua aceea dacă noi nu ne-am împăcat. Să ne ajute Dumnezeu în aceasta! Amin!

Pr. Sorin Ioan ILOTA

Roi de cruciați

Principalele armate ale primei cruciade au început să sosească din noiembrie 1096 lângă Constantinopol (Istanbul), capitala Imperiului Bizantin.

Împăratul Bizantin Alexios I Comnenul asistase la colapsul dezordonat al cruciadei țaranilor. Împăratul Alexios se temea de firea schimbătoare a francilor, susținea fiica și biografia lui, Ana Comneana. Ea îi numea pe cruciați drept „toți barbarii din Occident”. Între cruciați și bizantini pare să fi fost o antipatie, de aceea împăratul a fost precaut, escortându-i de la granițele imperiului până în capitală și ținându-i tot timpul sub supraveghere.

Sosirea cruciaților la Constantinopol a rămas un moment marcant în viața acestora, deoarece ei contemplau inima celei mai mari puteri a Europei creștine. Cruciații erau uimiți și uimirea lor nu înceta să crească, deoarece Constantinopolul era o metropolă de cel puțin zece ori mai mare decât cel mai mare oraș din Europa latină. Ei se puteau minuna de bazilica Sfânta Sofia, cea mai spectaculoasă biserică a creștinătății și de statuile uriașe ale strămoșilor legendari ai lui Alexios. Constantinopolul mai deținea și o colecție impresionantă de relicve sacre, inclusiv coroana de spini a lui Hristos, șuvițe din părul Fecioarei Maria, două capete ale Sfântului Ioan Botezătorul și oseminte ale tuturor apostolilor.

Alexios urmărea interesul Bizanțului nu neapărat al cruciadei. El a cerut cu un an înainte ajutor papei Urban al II-lea, iar acum se confrunta cu un roi de cruciați latini.

Alexios plin de putere pe tronul imperial, ajunge să îi supună pe cei care conduceau cruciada, copleșindu-i cu daruri scumpe: aur, argint, cai și țesături fine, încât Ana Comnena scria despre prințul Godefroi de Bouillon, căpetenia cruciadei că văzând atâtea comori „i-au făcut ochii să-i iasă din cap”. Ei au promis să nu amenințe puterea sau posesiunile împăratului Alexios.

Prima cruciadă și-a adunat oamenii și pe țărmul Asiei Mici, în februarie 1097 și treptat numărul cruciaților a crescut probabil la 75 000. Nu toți au fost la fel de înarmați. Datorită unei greșeli a islamicilor, creștinii au traversat Bosforul în primăvară și și-au stabilit tabăra pe malul inamic.

Latinii s-au aliat cu grecii, iar principalul obiectiv al lui Alexios era Niceea, ajunsă capitala lui Kiligi Arslan. Ei au înconjurat Niceea. Latinii erau în superioritate numerică comparativ cu islamicii. Sultanul a scăpat cu o mare parte din oaste nevătămată. Cruciații au decapitat sute de turci morți, ca să sporească disperarea

inamicului, defilând pe dinaintea cetății cu capetele înfipte în pari și chiar aruncând câteva peste ziduri „ca să stârnească și mai mult groază.” Acest fel de război psihologic barbar nu era desigur specialitatea creștinilor. Turcii din Niceea s-au răzbunat aproape la fel.

În războiul lor, cruciații au creat mașini de aruncat bolovani, în zidurile orașului. Musulmanii la rândul lor aruncau ploi de săgeți și proiectile de piatră, cu smoală și ulei încins. Astfel cruciații nu puteau ajunge la baza meterezelor turcești. În zadar au construit cruciații protecție. A ajuns luna iunie și nu a fost nicio victorie.

În 18 iunie o flotilă a pornit spre zidurile orașului Niceea, iar francii au atacat pe uscat. Trupele selegicide au fost absolut îngrozite. În câteva ore au cerut pace, iar orașul a fost cucerit de bizantini. În timpul primei cruciade așadar, orașul Niceea, a fost eliberat prin cooperarea greco-francă. Alexios și-a răsplătit aliații cu sume exorbitante de bani lichizi.

Următorul obiectiv era Antiohia. Împăratul Alexios i-a sfătuit și instruit bine pe cruciați, i-a sfătuit să procedeze cu diplomatie, ba mai mult doreau să încheie un eventual tratat trimițând soli în califatul fatimid din Egipt.

În ultima săptămână din iunie 1097, cruciații au plecat din Niceea, spre Țara Sfântă, departe de centrul autorității bizantine.

Împăratul bizantin Alexios a fost un îndrumător bun, fără el, francii s-au confruntat cu dificultăți. Armata era formată dintr-un amestec de oameni, cu credință comună: catolicismul, dar cu barieră de comunicare serioasă, erau de etnii diferite. Mulți erau înainte de a fi cruciați dușmani, acum erau buni prieteni.

Cruciada urma să traverseze Asia Mică și a fost condusă de prinți. Erau aproximativ 70 000 de oameni, de aceea ei, au hotărât să se despartă în două. Dar, pe neașteptate, turcii au dat năvală, la 1 iulie 1097. Un membru al armatei lui Bohemond și-a amintit groaza momentului, când turcii au năvălit brusc: „au început toți deodată să urle, să bolborosească și să țipe, rostind tare pe limba lor niște vorbe drăcești pe care eu nu le pricepeam... țipând ca demonii.” Turcii au năvălit lansând o ploaie de proiectile.

Ca să-și mențină moralul cruciații repetau o frază de încurajare: „Să ne menținem ferm pe poziții, încrezându-ne în Hristos și în biruința Sfintei Cruci. Fie ca azi să câștigăm cu toții multă pradă.”

Trupele inamice au străpuns liniile: „Turcii au năvălit cu putere în tabără, aruncând cu săgeți din ar-

curile lor de corn, omorând pelerinii pedestrași, fete, femei, copii și bătrâni, fără să cruțe pe nimeni, indiferent de vârstă. Năucite și îngrozite de cruzimea acestor omoruri înfricoșătoare, fete foarte gingașe și nobile prin naștere se zoreau să se îmbrace frumos, oferindu-se turcilor, ca măcar aceștia, ațâțați și liniștiți de dragul frumuseții lor, să aibă milă de prizonierii lor.”

După cinci ore sosind corpul principal al cruciadei, turcii au fost siliți să se retragă. În frunte cu conducătorul lor: Kiligi Arslan. În ciuda numărului mare de victime de ambele părți: aproximativ 4 000 pentru creștini și 3 000 de musulmani uciși, cruciații au mers mai departe, nu s-au înpăimântat. În drum spre Antiohia, cruciații au întâmpinat un alt dușman: setea, inaniția și boala.

Un cronicar scrie: „Copleșiți de suferința setei, aproape cinci sute de oameni au murit. Pe lângă aceștia, cai, măgari, cămile, catâri, boi și multe animale au îndurat aceeași moarte din cauza setei nespuse de chinuitoare. Mulți oameni, slăbind tot mai mult din cauza epuizării și a arșiței, cu gurile și gâtlejurile căscate, încercau să prindă cea mai mică picătură de umezeală ca să-și aline setea. Acum, în vreme ce toată lumea suferea de această plagă, au găsit un râu după care tânjiseră și pe care îl căutaseră. Cum se repezeau spre el, fiecare era dornic din cauza nevoii prea mari să ajungă primul din marea gloată. N-au avut opreliște la cât au băut, astfel încât mulți din cei care fuseseră slăbiți și oameni și animale de povară, au murit din pricină că băuseră prea mult.”

Astfel mulți cavaleri și-au continuat drumul spre Siria ca pedestrași și din cauza lipsei de cai au folosit boii ca animale de călărie.

Un alt pericol a venit pe neașteptate din cauza atacului unor animale sălbatice. Astfel conducătorul cruciadei, Godefroi de Bouillon a fost atacat grav de un urs, în timp ce vâna, dar a scăpat cu viață.

În octombrie 1097 armatele primei cruciade se regroupaseră la hotarul de miazănoapte al Siriei. Cu pierderi majore, supraviețuise bine în traversarea Asiei Mici, spre deosebire de următoarele cruciade care pieriseră în această zonă. Sarcina primei cruciade era acum asediul Antiohiei.

Bibliografie:

1. Asbridge, Thomas, *Cruciadele - Istoria războiului sfânt pentru eliberarea Pământului Sfânt*, Editura Polirom, Iași, 2011,
2. Rămureanu, Pr. Prof. Ioan, Șesan, Pr. Prof. Milan, Bodogae, Pr. Prof. Teodor, *Istoria Bisericească Universală*, Vol. 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, București, 1993.

Prof. Amalia STANA

Omul nou

Urmare din pagina 1

Nu se poate ignora nici dimensiunea timpului, care pentru omul nou își are originile tot în Liturghie. Timpul sacramental în care este încadrat omul nou nu este nici ciclic, ca și al miturilor, dar nici linear, compus dintr-o secvență de clipe de neoprit, deschise către un punct omega, ci este sinteză a celor două modele, un timp în spirală. Axa spiralei este constituită din ziua Învierii. Timpul persoanei se integrează în linia mântuirii dorită încă de la origini și se deschide spre eshaton. Timpul comunității care-și trăiește propria istorie ca pelerinaj spre Împărăția lui Dumnezeu se integrează în memorialul care, în continuitatea Legii Vechi, creează o simultaneitate aducătoare de mântuire, astfel încât

evenimentele istoriei mântuirii devin un permanent azi.

Omul nou, prin Liturghie, devine contemporan cu toți, iar evenimentele istoriei mântuirii devin contemporane cu el.

În aceste limite omul nou devine o permanentă provocare pentru contemporaneitate. El este mai mult un om născut din Liturghie, decât generator de liturghii. Liturghia va putea cu adevărat se devină, pe deplin, mamă și matrice a creștinului, în măsura în care, va deveni locul în care fiecare credincios este, în mod progresiv, recreat de misterul pe care-l celebrează. În acest pântec se naște noul nou, crește și se hrănește, pentru a ajunge la starea omului desăvârșit.

Slujire Arhierescă și hirotonii la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

În Duminica a X-a după Rusalii, 16 august 2020, când se face și pomenirea Sfinților Martiri Brâncoveni: Constantin Voievod cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, și a sfetnicului Ianache, Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului arădean a fost despre „Conștientizarea îndatoririlor familiale” (pe baza citirilor scripturistice: 1 Cor. 4; Matei 17), mai ales când diferite neajunsuri ale vieții le prejudiciază, citirile scripturistice ale zilei ne încredințează de ajutorul divin cu toată puținătatea credinței noastre, de unde și îndemnul de a lua aminte la grija lui Dumnezeu față de toți fiii Săi pentru a avea cele de trebuință fiecare. Întru toate trebuie dovedită iubirea milostivă cu discreția potrivită, după pilda Mântuitorului, ilustrativ în această privință și în anul omagial pe care-l parcurgem dedicat pastorației părinților și copiilor fiind textul apostolului în care acesta se prezintă în sfaturile sale nu atât ca învățător, ci ca părinte pentru fiii săi. Duminica Sfinților Brâncoveni dă pildă de înaltă ținută a familiei creștine pe cea a domnitorului muntean. De asemenea, fiind și Duminica migrantilor români, Ierarhul a pus la

sufletele credincioșilor mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, intitulat: Responsabilitate, speranță și solidaritate în vreme de pandemie.

În cadrul slujbei, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit hirotonia întru preot a diaconului Flavius-Gheorghe Lazea, pe seama Parohiei Iermata, Protopopiatul Ineu și întru diacon a tânărului Flavius-Ioan David pe seama Parohiei Seliște, Protopopiatul Ineu.

La finalul slujbei, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei l-a hirotesit duhovnic pe preotul Flavius-Gheorghe Lazea.

Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a slujit la Catedrala Episcopală din Caransebeș

La sărbătoarea Sfinților Martiri Brâncoveni Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului a slujit Sfânta Liturghie la Catedrala Episcopală „Învierea Domnului” și „Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul” din Caransebeș, împreună cu trei ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române. Alături de Preasfinția Sa au fost Preasfințitul Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, Preasfințitul Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului.

Cei 4 ierarhi s-au rugat în cadrul Sfintei Liturghii pentru mama Preasfințitului Părinte Lucian, care cu un an în urmă, la praznicul Adormirii Maicii Domnului, a trecut la cele veșnice.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de Preasfințitul Părinte Nicodim, care a ilustrat viața sfinților martiri Brâncoveni și importanța cinstirii lor, dar și modelul credinței lor. Fiind prima duminică după praznicul Adormirii Maicii Domnului, la final, Preasfințitul Părinte Emilian a citit mesajul Preafericitului Părinte

Patriarh Daniel cu ocazia duminicii migrantilor români.

În continuare ierarhii, alături de soborul de preoți și diaconi au săvârșit Slujba Parastasului pentru mama Preasfințitului Părinte Lucian.

La sfintele slujbe au participat mulți credincioși din municipiul Caransebeș. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Catedralei Episcopale și de grupul psalitic „Ethos” al Episcopiei Caransebeșului.

Chiriarhul arădean, IPS Părinte Timotei, la hramul Mănăstirii Hodoș-Bodrog

În ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului, 15 august 2020, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierescă în altarul de vară al Mănăstirii Hodoș-Bodrog înconjurat de sobor de preoți și diaconi.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului la acest mare praznic a fost pus sub titlul „Preacinstirea Maicii Domnului” (pe baza citirilor scripturistice ale praznicului: Filip. 2, Luca 10) în Ortodoxie, ca de altfel în întreaga creștinătate, găsește în sărbătoarea Adormirii ei o exprimare dintre cele mai luminoase, înfrumusețând slujbele, mai ales la sfintele mănăstiri purtătoare ale hramului, prin pelerinajele inițiate de evlavia credincioșilor.

Dacă celelalte sărbători închinat Maicii Domnului o înfățișează în legătura evenimentelor reprezentate, praznicul actual îndeamnă la a nutri simțirea celor ce sunt membre ale Bisericii – trupul tainic al Domnului, ca Maică a tuturor, cu grija de a răspunde întocmai rugilor ce îi sunt adresate. În acest an omagial pentru pastorația părinților și a copiilor, se cuvine să cultivăm dragostea pe care Maica Domnului a avut-o față de Fiul ei și Mântuitorul nostru și care întărește pe credincioși în a îndrăzni și nădăjdui spre ajutorul lui Dumnezeu în toate împrejurările vieții trupești și sufletești.

Pericopa evanghelică a zilei, privind osteneala a două surori de a răspunde obligațiilor casei, lasă a înțelege faptul că grijile materiale pentru a fi depășite au trebuință de cumpănirea sau sprijinul din partea celor spirituale. Imnele praznicului stăruie în sublinierea

legăturilor arătate între oameni, a arătat Înaltpreasfinția Sa.

În cadrul sfintei slujbe, numeroși credincioși, tineri și vârstnici s-au spovedit și împărtășit cu Trupul și Sângele lui Hristos.

Răspunsurile la strană au fost asigurate de obștea mănăstirii și de Grupul vocal „Sfântul Ioan Hrisostom”, dirijat de Prof. drd. Paul Krizner.

Părintele stareț protos. Grigorie Timiș a mulțumit chiriarhului pentru toată purtarea de grijă care o arată față de obștea sfintei mănăstiri și pentru faptul că în fiecare an poposește în mijlocul obștii și a pelerinilor veniți în număr atât de mare la acest praznic, precum și tuturor preoților și pelerinilor care au venit în număr mare la hramul sfintei mănăstiri.

Toate slujbele au fost oficiate cu respectarea îndrumărilor bisericești și a regulilor impuse de autorități în perioada stării de alertă, ca urmare a măsurilor de prevenție și limitare a răspândirii coronavirusului.

Adormirea Maicii Domnului, nădejdea vieții noastre. Liturghie Arhierescă la Mănăstirea Gai

Într-un drum parcurs de la Priveghere la Liturghie între cele două mănăstiri care stau de strajă municipiului Arad, Hodoș-Bodrog și Gai, una cu hramul Adormirii Maicii Domnului iar cealaltă Nașterea Maicii Domnului, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a surprins simbolic întregul parcurs al anului bisericesc și chiar esența praznicului de astăzi. Praznic al Adormirii Maicii Domnului în care noi ne aflăm nădejdea nașterii în veșnicie.

În cuvântul de învățătură așezat la sufletele credincioșilor și a maicilor de la Mănăstirea Gai, Preasfinția Sa a vorbit despre taina morții prin care trece Maica Vieții, învățăturile acestui mare praznic, virtuțile Mai-

cii Domnului pe care trebuie să le cultivăm în propriile vieți și mărturiile lucrării sale care ne întăresc credința în prezența iubitoare a Născătoarei de Dumnezeu în cer și pe pământ.

Cum putem învăța copiii să asculte

Când Markos avea patru ani, a primit în dar o mașinuță de tuns iarba. O adora. A doua zi, Markos ne-a rugat să-și ia cu el această mașinuță la plimbarea noastră cu familia. Cum am pornit, Markos s-a și îndreptat spre stradă. „Markos, mașina de tuns iarba trebuie să rămână pe trotuar”, i-am spus și mi-am văzut de mers.

Pentru surorile lui, această precizare ar fi fost suficientă, nu și pentru el. După câteva clipe, iar se îndrepta spre stradă. Aș fi putut să mă repet, spunându-i: „Markos, am spus că mașinuțele de tuns iarba n-au ce căuta pe stradă”. Dar așa îl învăț să mă ignore când spun ceva pentru prima oară, pentru că oricum o să repet.

Aș putea să fiu răbdător, cum credem noi că se cuvine să fie părinții creștini, și să-i tot spun să treacă pe trotuar de câte ori iese pe stradă. Dar atunci ar învăța că el poate ignora ce îi spun și probabil ar continua să iasă în stradă fiindcă este o joacă amuzantă. Dacă mă repet foarte des și apoi mă enervez și iau măsuri, îl învăț că nu e necesar ca el să mă asculte decât când mă enervez. După care o să mă plâng de copilul meu că mă ascultă numai când mă enervez.

Dacă vreți să îl învățați pe copil să vă asculte de prima oară, spuneți o singură dată ce aveți de spus, spuneți-o și a doua oară semnalandu-i cu ce urmări se va confrunta dacă nu ascultă, iar apoi puneți în aplicare acele urmări. „Markos, e greu să rămâi pe trotuar, nu-i așa?” l-am întrebat. „Da”, răspunse el cu un zâmbet poznaș. „Ce se poate întâmpla dacă ieși în stradă?” l-am întrebat. „Mă lovește mașina”, zise el. „Mașinuțele de tuns iarba rămân pe trotuar. Dacă duci mașinuța pe stradă, o să ți-o iau”, l-am anunțat calm și la obiect, văzându-mi de drum.

E un băiat de patru ani. El chiar vrea să-și ducă în stradă mașinuța de tuns iarba. În perioada aceasta învăț să își stăpânească dorințele și să asculte când îi spun ceva. Știam că o să îi fie greu. El mai învăț și că alegerile lui au urmări. Nu ar trebui să ne așteptăm la conformare imediată. Ci ar trebui să ne așteptăm să învețe. Am așteptat un prilej pentru a-l învăța pe Markos cât de mult îl respect și în ce fel alegerile lui pot avea urmări... în viață. Răbdarea înseamnă să stabilim un cadru în care el să învețe și să îl las să învețe să trăiască în acel cadru.

Nu vă așteptați să se conformeze.

Așteptați-vă să asimileze.

Cum mergeam noi, Markos se apropia tot mai mult de stradă, deși, teoretic, nu ieșise de pe trotuar. El ducea o luptă. Dar, of, tentația a fost prea mare. După alți câțiva pași, mașinuța lui de tuns iarba se afla pe stradă.

Nu m-a ascultat. Mi-a sfidat autoritatea. Aș fi putut să mă înfurii – și să fiu nehotărât – și să îi repet, mai tare: „Am zis să nu ieși în stradă”. Astfel aș fi necinstit chipul lui Hristos și i-aș fi rănit sentimentele. Mai mult, ar fi fost derutant pentru că tocmai i-am spus că poate alege, iar acum eu mă înfurii că a ales.

Aș putea să am răbdare – și o atitudine ezitantă – și să-i spun: „Markos, de data asta îți dau voie, dar data viitoare va trebui să o iau”.

Nu vreau să rămân fără mașinuța de tuns iarba. Ce vreau este sa merg la plimbare și să nu-i car eu mașinuța și nici să mă întorc să o duc acasă. Nu-mi doresc cearta care ar urma dacă i-o iau. Vreau să fie voios și să mă placă. Dar toate aceste ispite sunt legate de persoana mea, nu de ceea ce e mai bine pentru el. Asemenea reacții l-ar învăța pe Markos că nu e nevoie să-și facă griji în privința alegerilor lui și că nu sunt serios când îi spun ceva. Ceea ce ar fi lipsit de respect față de el. Sau aș putea cinsti această mică iconă, acest chip al lui Hristos, să-i respect alegerea și să îi

răspund adecvat: „Chiar îmi pare rău”, i-am spus luând mașinuța și ducând-o înapoi acasă. Din fericire, nu ne îndepărtasem prea mult. A început să plângă: „Eu vreau să merg cu mașinuța de tuns iarba!”

Cea de-a treia ispită a părinților este să cedeze sau să fie îngăduitori odată puși în fața forțării limitelor, a rugămintilor sau a furiei pe care le declanșăm atunci stabilim niște limite. Aș fi putut fi tentat să reacționez așa: „Bine, bine, dar să nu mai ții și să-mi promiți că nu mai ieși în stradă altă dată”.

Aceasta l-ar învăța pe copil că, dacă face o criză, poate obține ce vrea și o să devină maestru în a face scene. Dacă cedăm la insistențe, el nu va învăța niciodată cum să-și stăpânească dorințele impulsive. Ce fel de soț va fi dacă se învăță așa? De ce aș vrea să îl învăț pe copilul meu așa ceva? Dacă sunt permisiv, Markos și toată casa noastră o să ajungă la bunul plac al dorințelor lui. Părinții care cedează la crizele de nervi ale copiilor lor ajung să fie terorizați și iritați de copiii lor. Acesta este efectul distructiv al închinării la copiii noștri prin satisfacerea tuturor dorințelor lor.

Copiii învață cel mai bine când suntem fermi și blânzi, nu îngăduitori sau furioși.

Am fost alături de el în tristețea lui: „Îmi pare rău că ai rămas fără mașinuța”, i-am spus. Și am reluat: „Ți-am spus doar: dacă mașinuța ajunge pe stradă, o iau”.

A fost trist o vreme, apoi încântat când și-a primit mașinuța înapoi după ce ne-am întors de la plimbare. Când a luat-o, i-am spus din nou: „Mașinuțele rămân pe trotuar. Dacă o duci în stradă, atunci...” „O iei”, a conchis el și s-a dus la joacă.

Este firesc la vârsta lui ca un băiat de patru ani să învețe stăpânirea de sine și cum să își asculte părinții. Nu îi este permis să își ducă mașinuța pe carosabil. Va învăța cum să ia decizii bune pe măsură ce îi este clar că alegerile lui au niște urmări. El o să-și mai ducă mașinuța în stradă, știu, dar eu îi vor răspunde cu răbdare, la fel, ferm și blând, de fiecare dată. Cel puțin voi încerca să o fac. Mă concentrez asupra obiectivelor mele pe termen lung în ceea ce îl privește: să învețe să aibă discernământ în confruntarea cu ispitele și dorințele.

Faptul că răspundeți adecvat nu îi va împiedica pe copii să se comporte greșit. Îi împiedică pe părinți să se comporte greșit.

Markos este doar un copil și încă învață. Răspunsurile adecvate le oferă copiilor libertatea de a învăța neîngrădiți de critici, rușine, etichetări, furie și învinovățire. A le răspunde adecvat nu înseamnă să fim permisivi. Ci înseamnă să fim calmi când suntem stricți. Răspunsurile adecvate le comunică celor mici adevărul Evangheliei, și anume că ei sunt foarte iubii chiar în toiul încurcăturilor în care intră și al luptelor pe care le au. Le comunică respectul nostru pentru ei ca persoane, chiar în timp ce ei învață și fac greșeli. În acest fel, dăm noi înșine o pildă de dragoste ca a lui Dumnezeu, care se întipărește în adâncul inimii lor.

A învăța cum să fii un părinte bun nu constă în a învăța cum să îi determini pe copii să se poarte bine, ci este vorba despre cum să învățăm noi înșine să ne purtăm bine. Nu uitați: exemplul personal este cel mai eficient mod de a-i educa pe copii. Copiii mei se poartă mereu ca niște copii. Întrebarea este de fapt: Oare eu voi reacționa impulsiv, ca un copil, sau voi răspunde adecvat, ca un adult?

(Philip Mamalakis, *Principii ortodoxe de creștere a copiilor: educarea lor pentru Împărăția lui Dumnezeu*, Editura Sophia, București, 2017, p. 53-57)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului

Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA

Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU, SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN

Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad

Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com

Tipărit la Poudique srl Arad.

ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu

Costul unui abonament este de 50 lei anual.